

Sygnatura akt XIII GC 2867/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Łódź, dnia 4 grudnia 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Piotr Chańko

Protokolant: sekretarz sądowy Izabela Ćwiklińska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2019 roku w Łodzi

na rozprawie sprawy z powództwa D. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej V. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz D. D. kwotę 4.472,81 zł (cztery tysiące czterysta siedemdziesiąt dwa złote i osiemdziesiąt jeden groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 5 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz D. D. kwotę 1.141 zł (tysiąc sto czterdzieści jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt XIII GC 2867/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 lipca 2019 roku powód, D. D. wniósł o zapłatę od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą W. kwoty 4.472,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że na skutek kolizji z dnia 4 stycznia 2019 roku, której sprawca posiadał ubezpieczenie u pozwanego, uszkodzeniu uległ samochód stanowiący własność (...) (obecnie (...) S.A.) a znajdujący się w posiadaniu D. D.. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany pokrył koszty naprawy pojazdu marki H. (...) w autoryzowanym serwisie marki jedynie do kwoty netto. Nadto pozwany zakwestionował koszt zakupu felg i zwrócił serwisowi naprawczemu z tego tytułu kwotę 1.414,63 zł netto. Powód do dnia złożenia pozwu pokrył całość kwoty podatku VAT, w tym od kwoty zakupu felg w kwocie wyższej. Dochodzona pozwem kwota stanowi więc zapłacony przez powoda podatek VAT liczony od kwoty naprawy uszkodzonego pojazdu i zakupu części do samochodu uwzględniającej niższą cenę felg.

/pozew k. 4-7/

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu wskazując, iż w toku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz poszkodowanego kwotę 19.336,55 zł stanowiącą wartość netto kosztów naprawy pojazdu, a także kwotę 1.414,63 zł netto tytułem kosztów zakupu kompletu felg aluminiowych. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania stanowiącego równowartość podatku od towarów i usług oraz zakwestionował legitymację procesową czynną powoda, wskazując, że nie jest uprawniony do dochodzenia roszczenia objętego pozwem. Nadto, pozwany zakwestionował powództwo w zakresie roszczenia

odsetkowego wskazując, że zakład ubezpieczeń spełnia świadczenie w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, a zatem brak jest w niniejszej sprawie podstaw do zasądzenia odsetek od daty wskazanej w pozwie.

/odpowiedź na pozew k. 71-72/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 stycznia 2018 roku miała miejsce kolizja drogowa, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód marki H. (...) o nr. rej. (...). Uszkodzony samochód był przedmiotem umowy leasingu pomiędzy finansującym (...) (obecnie (...) S.A.) a korzystającym D. D.. Odpowiedzialność za zdarzenie ponosił sprawca posiadający ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego w (...) Spółka Akcyjna V. (...) Towarzystwo (...) w W..

/okoliczności bezsporne/

W dniu 8 września 2016 roku (...) S.A. z siedzibą w P. zawarła z D. D. umowę leasingu operacyjnego. Stosownie do § 3.2. ogólnych warunków leasingu korzystający zobowiązał się do używania pojazdu zgodnie z jego właściwościami i przeznaczeniem oraz wskazaniami producenta lub dostawcy. Zgodnie ogólnymi warunkami korzystający ponosi także koszty eksploatacji oraz koszty wszelkich napraw i remontów.

/umowa leasingu operacyjnego k. 47-50, ogólne warunki umowy leasingu k. 51-55/

Poszkodowany D. D. dokonał zgłoszenia szkody w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym w dniu 4 stycznia 2019 roku. Poszkodowany nie jest zarejestrowany jako podatnik VAT.

/zgłoszenie szkody k. 25, wydruk z portalu podatkowego k. 86/

Poszkodowany w dniu 23 stycznia 2019 roku złożył odwołanie od wyceny kosztów naprawy sporządzonej przez pozwanego podając, iż podlega podatkowi liniowemu i nie odlicza podatku VAT od prowadzonej działalności gospodarczej.

/wiadomość e-mail k. 26/

Pozwany wypłacił odszkodowanie w łącznej kwocie 19.336,55 zł netto z tytułu naprawy uszkodzonego samochodu. Koszt zakupu felg do uszkodzonego pojazdu został uznany przez pozwanego w kwocie 1.414,63 zł netto.

/informacja k. 58, decyzje k. 62-63/

Koszt naprawy uszkodzonego pojazdu marki H. w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wyniósł 24.339,76 zł brutto (tj. 19.788,40 zł netto). Kwotę podatku VAT w wysokości 4.551,34 zł opłacił powód w dniu 30 stycznia 2019 roku. Koszt zakupu aluminiowych felg do uszkodzonego pojazdu wyniósł 1.800 zł brutto (tj. 1.463,41 zł netto). Kwota wskazana na fakturze VAT wystawionej tytułem naprawy uszkodzonego pojazdu obciążała poszkodowanego.

/faktury k. 44-45, KP k. 46/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne w przeważającej części.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego przez pozwanego w odpowiedzi na pozew zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej powoda, w ocenie którego, w przypadku uszkodzenia pojazdu poszkodowanym jest wyłącznie właściciel pojazdu tj. leasingodawca. Legitymacja procesowa czynna oznacza możliwość występowania w konkretnym procesie w charakterze powoda. W judykaturze podkreśla się, iż legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód powinien być uprawniony do

występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten zobowiązany wobec niego do określonego zachowania się, dotyczy zatem możliwości określenia, czy w procesie występują w charakterze strony te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu. W każdym procesie cywilnym obowiązkiem sądu jest rozstrzygnięcie, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego, a stwierdzenie braku tej zgodności prowadzi do stwierdzenia braku legitymacji procesowej po stronie powoda lub pozwanego, czego skutkiem jest oddalenie powództwa. Legitymacją procesową jest zatem szczególne uprawnienie konkretnego podmiotu, oceniane z punktu widzenia prawa materialnego, które może wpływać z posiadania prawa podmiotowego bądź z przepisu ustawy.

Zarzutu strony pozwanej nie można uznać za uzasadniony, bowiem w niniejszej sprawie poszkodowanym nie jest wyłącznie właściciel pojazdu. W tym miejscu wskazać trzeba, że w zależności od postaci szkody za poszkodowanego może być uznany zarówno finansujący, korzystający, jak i oba te podmioty, choć w rozłącznym zakresie. Zgodnie z art. 709¹ k.c. przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego. Oczywistym jest, że poszkodowanym, przy uszkodzeniu rzeczy jest jej właściciel - finansujący. Oceny tej nie zmienia fakt, że w razie wyrządzenia szkody w przedmiocie leasingu, finansujący może żądać jej naprawienia od kilku podmiotów. I tak finansującemu przysługuje roszczenie z art. 415 k.c. wobec sprawcy szkody, na podstawie art. 822 § 1 k.c. wobec zakładu ubezpieczeń sprawcy oraz na podstawie art. 709⁷ § 1 k.c. wobec korzystającego. Każdy z tych podmiotów jest współdłużnikiem in solidum i w zasadzie wedle własnego wyboru finansujący może od każdego z nich żądać naprawienia szkody.

W praktyce jednak szkodę naprawia zakład ubezpieczeń, a proces naprawy koordynuje korzystający. Koszty związane z utrzymaniem rzeczy, jej konserwacją, naprawami i ubezpieczeniem, zgodnie z regulacją zawartą w art. 709⁷ k.c., obciążają finansującego. Jeżeli korzystający nie naprawi rzeczy, naraża się na odpowiedzialność odszkodowawczą. Finansujący ma przy tym prawo kontrolować, czy korzystający utrzymuje rzecz we właściwy sposób i czy ponosi ciężary związane z jej własnością lub posiadaniem, a w razie stwierdzenia, iż obowiązki te nie są wykonywane prawidłowo, finansujący może skorzystać z prawa do wypowiedzenia umowy leasingu. Sprawca szkody, a zatem również ubezpieczyciel, z mocy art. 822 k.c., jest zaś zobowiązany do naprawienia szkody względem każdego podmiotu, w majątku którego powstanie uszczerbek pozostający w normalnym (adekwatnym) związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym odpowiedzialność odszkodowawczą. Zatem odpowiedzialność sprawcy szkody nie jest ograniczona wyłącznie do właściciela rzeczy, w sytuacji, w której uszkodzenie rzeczy wyrządzi (pociągnie za sobą) szkodę również majątku innych osób.

W niniejszej sprawie to poszkodowany D. D. jako korzystający w celu prowadzenia działalności gospodarczej używał na podstawie umowy leasingu z samochodu oddanego mu przez finansującego. Podczas przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz poszkodowanego kwotę, odpowiadającą wartości netto usługi naprawy dokonanej przez warsztat naprawczy, a tym samym uznał podstawę swojej odpowiedzialności, zakres szkód i związaną z nim konieczność naprawy. Wobec powyższego bezsporna pomiędzy stronami była kwestia kosztu naprawy wykazanego w fakturze VAT. Spór w sprawie sprowadzał się zatem jedynie do oceny, czy wartość stanowiąca podatek VAT od wykonanej usługi naprawy, stanowi element odszkodowania należnego od ubezpieczyciela. Poza sporem pozostawało to, że powód uiszczył na rzecz zakładu naprawczego kwotę 4.551,34 zł, stanowiącą równowartość podatku VAT (KP k. 46). Wskazać zatem jedynie należy, że podstawą odpowiedzialności ubezpieczyciela za naprawienie szkody wynikłej z przedmiotowego wypadku stanowi art. 822 § 1 k.c., art. 415 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2018.473 t.j. z dnia 2018.03.02).

Zgodnie z art. 34 ustawy z dnia z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 z

późn. zm., dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym (art. 36 w/w ustawy). Z uwagi na treść art. 436 § 2 k.c. w razie zderzenia się dwóch pojazdów mechanicznych podstawę odpowiedzialności kierującego pojazdem stanowi art. 415 k.c., zgodnie z którym ten, kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Ponieważ ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych nie definiuje pojęcia szkody, konieczne jest sięgnięcie, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, do Kodeksu cywilnego. I tak, zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła; w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Przyjąć zatem należy za uzasadniony pogląd, że szkodą jest różnica pomiędzy majątkiem poszkodowanego jaki powstał po zaistnieniu zdarzenia szkodzącego, a majątkiem jaki istniałby, gdyby do tego zdarzenia nie doszło. W przypadku uszkodzenia pojazdu na skutek wypadku komunikacyjnego jako szkodę ustalić więc należy – co do zasady – koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed zdarzenia szkodzącego. Jeżeli więc właściciel uszkodzonego samochodu żąda przywrócenia stanu poprzedniego poprzez naprawę samochodu, sprawca szkody nie może mu narzucić innej formy odszkodowania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2003 r. V CKN 308/01).

Zgodnie z art. 363 § 2 k.c. jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Zgodnie zaś z brzmieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz.U.2017.1830 t.j.) w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług lub podatkiem akcyzowym.

Analiza powyżej przedstawionych regulacji prowadzi do wniosku, że podatek VAT ma charakter cenotwórczy, ponieważ jego rozmiar w zasadniczy sposób wpływa na wysokość ceny towaru lub usługi. Skoro zaś naprawa uszkodzonego samochodu odbywa się, zgodnie z wolą poszkodowanego, poprzez jego naprawę, to jako szkodę ustalić należy wartość użytych w tym celu części zamiennych oraz wykonanej usługi, z uwzględnieniem zawartego w ich cenach podatku VAT. Odmienna ocena może być związana jedynie z faktem dążenia do uniknięcia wzbogacenia po stronie poszkodowanego. Odszkodowanie bowiem powinno ściśle odpowiadać wysokości szkody - nie powinno być od niej wyższe i stanowić źródła wzbogacenia poszkodowanego, czemu służy m.in. wyrównanie korzyści z uszczerbkiem - *compensatio lucri cum damno* (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r. III CZP 14/97). Z tego też powodu w sytuacji, gdy poszkodowany ma prawo odliczyć podatek należny od podatku naliczonego, należne odszkodowanie nie powinno obejmować kwoty podatku VAT mieszczącego się w cenie.

Powyższa analiza prowadzi zatem do wniosku, że ubezpieczyciel jest zobowiązany zarówno do naprawienia szkody, w postaci wartości netto usługi naprawy uszkodzonego samochodu, która to szkoda powstaje w majątku finansującego (właściciela), uprawnionego do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony, jak i szkody w postaci wartości odpowiadającej należnemu podatkowi VAT, który zobowiązany jest zapłacić korzystający (z uwagi na konieczność wykonania naprawy), a którego nie może odliczyć w ramach pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony. Po pierwsze bowiem, o ile zlecający naprawę nie może skorzystać z takiego uprawnienia, to podatek stanowi jego szkodę pozostającą w normalnym związku przyczynowym ze szkodą. Odszkodowanie zaś ma odpowiadać kosztom usunięcia szkody powstałej na skutek wypadku ubezpieczeniowego, niezależnie od tego w czyim majątku szkoda ta powstaje. Po drugie, istota ograniczenia odszkodowania o wartość podatku VAT, polegająca na dążeniu do uniknięcia wzbogacenia po stronie poszkodowanego nie zachodzi w sytuacji, gdy w rzeczywistości podatek ten musi zostać uiszczony, a zatem to, kto faktycznie dokonuje naprawy uszkodzonego samochodu – wbrew twierdzeniom pozwanego

– ma kluczowe znaczenie dla określenia zakresu odszkodowania. Po trzecie zaś, nie należy tracić z pola uwagi faktu, że – jak słusznie zauważa Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt I ACa 1770/16 – „zakład ubezpieczeń jest instytucją szczególnego zaufania publicznego, która wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami winna dążyć do ochrony interesów osób, które zamierzając zapewnić sobie pewną i pełną ochronę ubezpieczeniową przed przyszłymi i ewentualnymi zdarzeniami, zawierają stosowną umowę ubezpieczenia, zyskując w zamian za wpłaconą składkę gwarancję pokrycia przez ubezpieczyciela powstałych szkód, także obejmujących zdrowie i mienie osób trzecich. Ubezpieczony może zatem liczyć, że zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w całości zabezpieczy jego sytuację majątkową, a poszkodowany ma prawo oczekiwać, że jego uzasadnione roszczenia zostaną w całości zaspokojone przez ubezpieczyciela”. Skoro więc celem umowy ubezpieczenia jest dążenie do zapewnienia naprawienia szkody, to dążyć należy do takiej interpretacji obowiązującej regulacji prawnej oraz dorobku orzecznictwa, aby zapewnić uprawnionemu należną ochronę ubezpieczeniową w związku z powstałą szkodą i związanymi z nią kosztami, nie zaś ochronę tę ograniczać.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że (...) (obecnie (...) S.A.), jako właściciel uszkodzonego samochodu oraz podmiot uprawniony do odliczenia podatku należnego o podatek naliczony VAT, na skutek kolizji z dnia 4 stycznia 2019 roku poniósł szkodę w postaci wartości netto kosztów naprawy pojazdu, która to szkoda została w całości naprawiona w ramach postępowania likwidacyjnego przez pozwanego. Poszkodowany D. D. jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, poniósł zaś koszt odpowiadający 100% wartości podatku VAT należnego od złezonej naprawy, na okoliczność tą poszkodowany przedłożył potwierdzenie zapłaty kwoty 4.551,34 zł tytułem zapłaty kwoty VAT od przeprowadzonej naprawy. Ze zgromadzonego materiału dowodowego w sposób niewątpliwy wnika bowiem, że D. D. zlecił wykonanie naprawy, a także był zobowiązany do zapłaty za jej wykonanie, zgodnie z fakturą VAT wystawioną przez (...) Sp. z o.o. w Ł.. Jak wynika bowiem z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów (Dz.U.2017.1221 t.j.) i usług opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, podlegają: odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Zatem zobowiązanym do zapłaty podatku od złezonej usługi był poszkodowany D. D.. Jak zaś wynika z wydruku z portalu podatkowego oraz oświadczenia powoda nie jest on zarejestrowany jako podatnik VAT.

Nie zasługiwało na uwzględnienie żądanie powoda w zakresie zapłaty ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 26 stycznia 2019 roku i w tym zakresie powództwo oddalono (pkt 2. wyroku). O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz.U.2018.473 t.j. z dnia 2018.03.02). Poszkodowany zgłosił szkodę w dniu 4 stycznia 2019 roku, wobec czego żądanie odsetek przysługuje powodowi po upływie 30 dni od tego dnia, tj. od dnia 5 lutego 2019 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 3. wyroku w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800), zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.141. Na koszty te złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 224 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 900 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

ZARZĄDZENIE

(...)

(...), 16 grudnia 2019 roku